

លោក ឧកញ៉ា គិត ម៉េង,

ប្រធានក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2 Co. Ltd

អគារលេខ ២៤៦ មហាវិថីព្រះមុនីវង្ស សង្កាត់បឹងរាំង ខណ្ឌដូនពេញ រាជធានីភ្នំពេញ

ថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៤

គោរពជូនលោក ឧកញ៉ា គិត ម៉េង

ការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2 Co. Ltd ចំពោះកិច្ចការពារបរិស្ថាន និងគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងការអនុវត្តគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅខេត្តស្ទឹងត្រែង

យើងខ្ញុំជាក្រុមអង្គការសង្គមស៊ីវិលធ្វើការលើផ្នែកបរិស្ថាន និងសង្គមនៅក្នុងតំបន់ទន្លេមេគង្គ។ យើងដឹងថា ក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2 Co. Ltd, ដែលជាក្រុមហ៊ុនរួមទុនជាមួយ ក្រុមហ៊ុន Hydrolancang International Energy Co Ltd និង ក្រុមហ៊ុន Royal Group កំពុងអភិវឌ្ឍគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នៅក្នុងខេត្តស្ទឹងត្រែង ព្រមទាំងដឹងការងារសាងសង់កំពុងតែដំណើរការ។ បណ្តាសហគមន៍នៅតាមដងទន្លេទាំង៣ ដែលប្រឈមផលប៉ះពាល់ដោយទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ភាគច្រើននៃសហគមន៍ទាំងនោះជាជនជាតិដើមភាគតិច មានក្តីបារម្ភយ៉ាងខ្លាំងចំពោះផលប៉ះពាល់ទៅលើជីវភាពរស់នៅ និងការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត ដែលបណ្តាលមកពីគម្រោងសាងសង់ទំនប់នេះ និងបានស្វែងរកអន្តរាគមន៍ឱ្យយើងខ្ញុំជួយដល់សហគមន៍។ បណ្តាសហគមន៍ជឿថា ត្រូវតែបញ្ឈប់គម្រោងនេះជាបន្ទាន់ដោយសារតែគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងខ្លាំងទៅលើបរិស្ថាន និងបណ្តាសហគមន៍នៅតាមដងទន្លេទាំង៣ និងនៅតាមទន្លេមេគង្គ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ក៏ដូចជានៅប្រទេសជិតខាងនានាទៀតដែរ។ យើងខ្ញុំសូមភ្ជាប់មកជាមួយនូវសេចក្តីប្រកាសរួមដោយបណ្តាសហគមន៍ដែលប្រឈមផលប៉ះពាល់ សរុបមានប្រជាជនច្រើនជាង៧៥០០០នាក់។

យើងខ្ញុំសរសេរលិខិតនេះ ធ្វើលោក ដើម្បីសំណូមពរឲ្យក្រុមហ៊ុន Hydrolancang International Energy Co. Ltd គោរពប្រតិបត្តិក្រុមសីលធម៌ទទួលខុសត្រូវតាមផ្លូវច្បាប់របស់ខ្លួនពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២។ លិខិតនេះ សូមលើកមកបង្ហាញអំពីការទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុន Hydrolancang International Energy Co. Ltd ទៅតាមច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិមួយចំនួន។ រហូតមកដល់ពេលនេះ ពុំមានការវាយតម្លៃអំពីផលប៉ះពាល់សង្គម និងបរិស្ថានដោយសារគម្រោងឲ្យបានទូលំទូលាយទេ ហើយការវាយតម្លៃអំពីផលប៉ះពាល់ឆ្លងប្រទេសក៏ដូចគ្នាដែរ។ ការផ្សព្វផ្សាយ និងតម្លាភាពព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ រហូតមកដល់ពេលនេះ មិនគ្រប់គ្រាន់ទាល់តែសោះ គឺបានផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានតិចតួចបំផុត ដោយពុំបានផ្តល់ ព័ត៌មានទៅបណ្តាសហគមន៍ដែលប្រឈមផលប៉ះពាល់ដោយសារគម្រោង ព្រមទាំងពុំបានពិគ្រោះយោបល់ ឬឲ្យភាគីពាក់ព័ន្ធដែលប្រឈមផលប៉ះពាល់ចូលរួម ក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចឲ្យបានត្រឹមត្រូវឡើយ។

គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ មានភាពចម្រូងចម្រាស់យ៉ាងខ្លាំងទាំងនៅក្នុងតំបន់ និងអន្តរជាតិ ដោយសារតែផលប៉ះពាល់ឆ្លងប្រទេស។ យើងបារម្ភថា វាអាចគំរាមដល់ស្ថិរភាពតំបន់ និងធ្វើឲ្យបាក់មុខមាត់នៃការវិនិយោគរបស់ប្រទេសចិន។ តាមការវិភាគវិទ្យាសាស្ត្រនាពេលថ្មីៗនេះ បានប៉ាន់ស្មានថា ផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងសង្គមដែលបណ្តាលមកពីគម្រោងសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ អាចនឹងក្លាយកាន់តែធំទៅៗ និងធ្ងន់ធ្ងរទៅៗ ដោយធ្វើឲ្យខូចខាតយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរនៅក្នុងតំបន់ និងបណ្តាសហគមន៍នានានៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជាក៏ដូចជានៅក្នុងប្រទេសជិតខាង ដូចជាប្រទេសឡាវ ថៃ និងប្រទេសវៀតណាម។

ក្នុងនាមលោកជាប្រធានក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍គម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ យើងខ្ញុំសូមសំណូមពរលោកមេត្តាពិចារណាឲ្យបានល្អិតល្អន់ចំពោះកង្វល់នានាពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោងនេះ និងចំពោះផលវិបាកនានាចំពោះបរិស្ថាន និងបណ្តាសហគមន៍នៅតាមដងទន្លេ។ ខាងក្រោមនេះ គឺជាលទ្ធផលដែលយើងរកឃើញ និងអនុសាសន៍មួយចំនួនពាក់ព័ន្ធបញ្ហានេះ។

ការវាយតម្លៃអំពីផលប៉ះពាល់មិនគ្រប់ជ្រុងជ្រោយ

ការសិក្សាវិទ្យាសាស្ត្របានព្រមានឲ្យដឹងថា ផលប៉ះពាល់ដែលបណ្តាលមកពីទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នឹងមានទំហំកាន់តែធំជាងអ្វីដែលបានលើកឡើងនៅក្នុងរបាយការណ៍ស្តីពីការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន និងនៅក្នុងផែនការគ្រប់គ្រងបរិស្ថាន¹។ វារីសាស្ត្រ ការផ្លាស់ទីរបស់ត្រី និងប្រព័ន្ធបរិស្ថានធម្មជាតិ នៃប្រព័ន្ធទន្លេសេសាន ស្រែពក និងទន្លេសេកុងមិនអាចផ្តាច់ទំនាក់ទំនងគ្នាទៅនឹងទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសាបបានឡើយ។ ការសិក្សានោះបានប៉ាន់ស្មានថា ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ នឹងនាំឲ្យមានការបាត់បង់ជីវមាសត្រី៩,៣% ក្នុងអាងទន្លេមេគង្គទាំងមូល គឺត្រីប្រហែល២០០០០០តោនក្នុង១ឆ្នាំ² ដែលនេះស្មើពី២០០លានដុល្លារ ទៅ៣៦០ដុល្លារក្នុង១ឆ្នាំ ក្នុងតម្លៃលក់លើកទី១ ដែលជាចំនួនច្រើនជាងប្រាក់ចំណូលប្រចាំឆ្នាំដែលត្រូវរកបានពីទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ច្រើនណាស់។³ ទំនប់វារីអគ្គិសនីនេះ នឹងបណ្តាលឲ្យមានការផ្លាស់ប្តូររំហូរវារីជាតិយ៉ាងខ្លាំងក្នុងទន្លេមេគង្គ និងធ្វើឲ្យកករណ៍បាតុដីថយចុះប្រហែលពី៦ទៅ៨ភាគរយ⁴ ដោយធ្វើឲ្យជីវជាតិដី និងផលិតកម្មកសិកម្មថយចុះ នៅក្នុងតំបន់ទឹកជំនាន់ទន្លេមេគង្គ និងដីសណ្តមេគង្គ។

ត្រីជាប្រភពនៃការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់ប្រជាជនកម្ពុជា និងជាប្រភពចំណីអាហារយ៉ាងសំខាន់សម្រាប់បណ្តាសហគមន៍នៅតាមទន្លេសេសាន និងទន្លេមេគង្គ ព្រមទាំងទន្លេសាប។⁵ ការថយចុះត្រីយ៉ាងគំហុកបែបនេះ នឹងធ្វើឲ្យមានបញ្ហាចំណីអាហារ និងសុខភាពយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ និងធ្វើឲ្យភាពក្រីក្រកាន់តែខ្លាំង និងអារូបត្ថម្ភថយចុះ។ ការបាត់បង់ចំណីអាហារ ប្រូតេអ៊ីន អាហារបំប៉នសំខាន់ៗ ការបំផ្លាញជីវជាតិដី ដីកសិកម្ម ប្រព័ន្ធបរិស្ថានធម្ម

¹ Ziv, G.; Baran, E.; Nam, S.; Rodríguez-Iturbe, I.; & Levin-Simon A., (2012) 'Trading-off fish biodiversity, food security, and hydropower in the Mekong River Basin' Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, 28 January 2012; Baird, I., (2009), 'Best Practices in Compensation and Resettlement for Large Dams: The case of the Lower Sesan 2 Hydropower Project in Northeastern Cambodia', The Rivers Coalition of Cambodia, Phnom Penh
² Ziv et al (2012), supra note 1.
³ The above figures are calculated using \$1 - \$1.80 per kg first sale value, as utilized in the Strategic Environmental Assessment report commissioned by the Mekong River Commission: International Centre For Environmental Management (ICEM), Strategic Environmental Assessment of Hydropower on the Mekong Mainstream at 8 (2010), <http://www.mrcmekong.org/assets/Publications/Consultations/SEA-Hydropower/SEA-Main-Final-Report.pdf>.
⁴ Ketelson, T., International Center for Environmental Management, cited in Vrieze, P, & Chhorn C., "The Battle for the 3S Rivers." *The Cambodia Daily*, 10 September 2011.
⁵ Fish are the primary form of protein in the diet of 75% of rural Cambodians: FAO. *National Fishery Sector Overview: Cambodia*. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Mar. 2011; p.8.

ជាតិ និងជីវចម្រុះ នឹងធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សហគមន៍ច្រើននៅទូទាំងប្រទេសកម្ពុជា រៀតណាម ដីសណ្ត និងប្រទេសនៅខាងលើខ្សែទឹក នៅតាមទន្លេមេគង្គក្នុងប្រទេសឡាវ ប្រទេសថៃ និង អាចគំរាមដល់សន្តិសុខស្បៀងអាហារនៅទូទាំងតំបន់។

ដោយសាររបាយការណ៍ស្តីពីការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថានដែលមានស្រាប់នោះ ពិនិត្យតែ លើផលប៉ះពាល់នៅតាមតំបន់នៅជុំវិញគម្រោងទំនប់វារីអគ្គិសនី មើលទៅវាហាក់ដូចជាមិន បានប្រតិបត្តិតាមលក្ខខណ្ឌនៃច្បាប់ប្រទេសកម្ពុជាទេ ហើយស្ថិតនៅក្រោមបទដ្ឋាន ដែល ច្បាប់ស្តីពីបរិស្ថានរបស់ប្រទេសចិនកំណត់នោះឆ្ងាយណាស់⁶ មិនបានសិក្សាអំពីផលប៉ះពាល់ ដែលអាចកើតឡើងដោយសារគម្រោង ជាពិសេសបណ្តាផលប៉ះពាល់ដែលគេ “ចាត់ទុកថា មានផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរដល់ធនធានធម្មជាតិ ប្រព័ន្ធបរិស្ថានធម្មជាតិ សុខភាព និងសុខុមាល ភាពរបស់ប្រជាជន”។⁷ យើងពុំបានដឹងអំពីការសិក្សាថ្មីស្តីពីការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន ដែលធ្វើដោយ ក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2 Co. ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រាកដថា មានការ ប្រតិបត្តិតាមលក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងនោះណាស់។

ចាំបាច់ត្រូវមានការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ឆ្លងប្រទេស

ក្រៅពីការប៉ាន់ស្មានផលប៉ះពាល់ឆ្លងប្រទេសដែលបណ្តាលមកពីទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសាន ក្រោម២ ពុំឃើញមានសញ្ញាណាមួយដែលបង្ហាញថា មានការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន ឆ្លងប្រទេស ឬមានការបង្ហាញព័ត៌មានស្តីពីផលប៉ះពាល់ទៅរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសជិតខាងទេ។ ការវាយតម្លៃបែបនេះនឹងជួយដល់ការគ្រប់គ្រងហានិភ័យបរិស្ថាននិងសង្គមប្រកបដោយតម្លា ភាព។ លើសពីនេះទៅទៀត ច្បាប់ប្រពៃណីអន្តរជាតិ និងវិធីប្រតិបត្តិល្អបំផុតជាលក្ខណៈអន្តរ ជាតិ បានកំណត់លក្ខខណ្ឌឲ្យធ្វើការវាយតម្លៃ និងផ្សព្វផ្សាយផលប៉ះពាល់ឆ្លងប្រទេសសំខាន់ ៗ។⁸ តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ បានបញ្ជាក់ថា ត្រូវមាន “លក្ខខណ្ឌតម្រូវទៅតាមច្បាប់អន្តរ

⁶ *Law on Environmental Impact Assessment* (promulgated by the Standing Committee of the National People’s Congress., Oct. 28, 2002, effective Sept. 1, 2003) (P.R.C.), see Articles 4, 7, 10.
⁷ Royal Government of Cambodia, *Subdecree on Environmental Impact Assessment Process*, No: 72. ANRK.BK, Phnom Penh, August 11, 1999, Article 8.
⁸ United Nations Conference on Environment and Development: Rio Declaration on Environment and Development, 14 June 1992, 31 I.L.M. 874, Article 19.

ជាតិទូទៅឲ្យអនុវត្តការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថាន នៅកន្លែងណាដែលសំណើគម្រោង ឧស្សាហកម្មអាចកើតមានហានិភ័យខ្ពស់ក្នុងបរិបទឆ្លងប្រទេស ជាពិសេស នៅតំបន់ដែលប្រើ ធនធានរួមគ្នា។⁹ មានកិច្ចព្រមព្រៀងអន្តរជាតិជាច្រើន ដែលផ្តល់ការណែនាំអំពីវិធី អនុវត្តល្អ បំផុត សម្រាប់ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិស្ថានឆ្លងប្រទេស។ ឧទាហរណ៍ “អនុសញ្ញាអេស្ប៉ូ **Espoo Convention**” ជាកំណត់ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ឆ្លងប្រទេស មុនពេលអនុម័ត គម្រោងណាមួយ និងបញ្ចូលលក្ខខណ្ឌតម្រូវឲ្យមានការចូលរួមជាសាធារណៈ ព្រមទាំងជូន ដំណឹងទៅប្រជាជនដែលប្រឈមផលប៉ះពាល់ឆ្លងប្រទេស។¹⁰

ការផ្សព្វផ្សាយ និងតម្លាភាពព័ត៌មាន

ក្រុមហ៊ុនរៀបចំគម្រោង ដូចជាក្រុមហ៊ុន វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ បានផ្តល់ព័ត៌មានតិចតួច ណាស់ទៅបណ្តាសហគមន៍ដែលស្ថិតនៅក្នុងការដ្ឋាននៃគម្រោង ពាក់ព័ន្ធនឹងផលប៉ះពាល់ បណ្តាលមកពីគម្រោង និងផែនការផ្លាស់ប្តូរទៅទីតាំងថ្មី។ លើសពីនេះទៅទៀត ក្រុមហ៊ុនទាំង នោះ មិនបានបង្ហាញព័ត៌មានណាមួយ ឬពុំបានពិគ្រោះយោបល់ ពាក់ព័ន្ធនឹងគម្រោង ជាមួយ សហគមន៍នានា ផ្សេងទៀត ដែលប្រឈមផលប៉ះពាល់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងបណ្តា ប្រទេសជិតខាងទេ។ មែនហើយ ដោយសារតែរបាយការណ៍ស្តីពីការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ប រិស្ថានមានកម្រិត ដូច្នោះការបង្ហាញ ឬផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានពេញលេញគ្រប់គ្រាន់អំពីផលប៉ះ ពាល់ដោយសារគម្រោង ឬការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយបណ្តាសហគមន៍ដែលប្រឈមផលប៉ះ ពាល់មិនអាចទៅរួចទេ។

ច្បាប់ប្រទេសកម្ពុជា¹¹ ក៏ដូចជាបទដ្ឋានដែលមាននៅក្នុងច្បាប់ប្រទេសចិន¹² និងវិធីប្រតិបត្តិល្អ បំផុតអន្តរជាតិ¹³ ដែលច្បាប់នីមួយៗមានបញ្ចូលកាតព្វកិច្ចក្នុងការរៀបចំ និងផ្សព្វផ្សាយ របាយ

⁹ *Pulp Mills on the River Uruguay*, (Argentina v. Uruguay), Provisional Measures, Order of 13 July 2006, I.C.J. Reports 2006, p. 113ICJ (2010), para. 204.
¹⁰ See Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo Convention) (25 Feb. 1991), Articles 2(2), 2(3), 2(6).
¹¹ Royal Government of Cambodia, *Environmental Protection and Natural Resource Management Law* (1996), Preah Reach Kram/NS-RKM-1296/36; *Ibid*, see Article 1.

ការណ៍ស្តីពីការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់ បើកសវនាការសាធារណៈ បញ្ចូលបណ្តាសហគមន៍ និងភាគីពាក់ព័ន្ធដែលប្រឈមផលប៉ះពាល់ទៅក្នុងដំណើរការនៃការវាយតម្លៃ ព្រមទាំងផ្តល់ឱកាសឲ្យសាធារណៈផ្តល់យោបល់។ លើសពីនេះទៅទៀត សេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ¹⁴ ដែលទាំងប្រទេសកម្ពុជា និងប្រទេសចិនបានអនុម័តនោះ ហាមប្រាមមិនឲ្យផ្លាស់ប្តូរជនជាតិដើមភាគតិចចេញពីដីរបស់ពួកគាត់ ដោយគ្មានការយល់ព្រមមុន ដោយគ្មានការបង្ខិតបង្ខំ និងច្បាស់លាស់ និងមានការយល់ព្រមទទួលសំណងដោយសមរម្យនិងស្មើភាពឡើយ។¹⁵

យើងខ្ញុំសូមអរគុណណាស់ដែលរដ្ឋាភិបាល និងបណ្តាក្រុមហ៊ុនចិនដែលពាក់ព័ន្ធចងជួយប្រទេសកម្ពុជាក្នុងការបង្កើនផលិតកម្មថាមពល ដើម្បីបំពេញតម្រូវការអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេស។ ប៉ុន្តែ ការខកខានមិនបានឲ្យបណ្តាសហគមន៍ និងសង្គមស៊ីវិលចូលរួម និងផ្តល់លទ្ធភាពឲ្យពួកគាត់លើកឡើងអំពីក្តីបារម្ភរបស់គាត់ ទំនងដូចជា ធ្វើឲ្យក្រុមហ៊ុនទាំងនោះផ្តោតការប្រឹងប្រែងទៅលើការជំទាស់នឹងគម្រោងទៅវិញ។ ការជំទាស់បែបនោះ អាចគំរាមកំហែងដល់និរន្តរភាពនិងបង្កធម្មតាតនៃការវិនិយោគរបស់ប្រទេសចិន ដោយធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់ឱកាសវិនិយោគសម្រាប់ពេលអនាគត។

ស្វ័យទទួលខុសត្រូវរបស់ក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2 Co.

រដ្ឋាភិបាលចិនបានចេញគោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់ការពារបរិស្ថានក្នុងការវិនិយោគ និងក្រុមហ៊ុនបរទេស (គោលការណ៍ណែនាំស្តីពីបរិស្ថាន)¹⁶ ដែលអនុវត្តចំពោះ SOEs ដូចជាក្រុមហ៊ុន Hydrolancang ដែលជាក្រុមហ៊ុនមេរបស់ក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2។

¹²Law on Environmental Impact Assessment (promulgated by the Standing Committee of the National People's Congress., Oct. 28, 2002, effective Sept. 1, 2003) (P.R.C.) at Article 5; *Provisional Measures on Public Participation in Environmental Impact Assessment* (promulgated by SEPA, Feb. 14, 2006, effective Mar. 18, 2006).

¹³ See, for example, United Nations, *Rio Declaration on Environment and Development* 1992, UN Doc. A/CONF.151/26 (vol. I); 31 ILM 874 (1992), Principle 10; United Nations Economic Commission for Europe, *Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters* 1998 (Aarhus Convention), United Nations, *Treaty Series*, vol. 2161, p. 447.

¹⁴ United Nations *Declaration on the Rights of Indigenous Peoples: A/RES/61/295*, adopted by the General Assembly 2 October 2007.

¹⁵ *Ibid*, Article 10.

¹⁶*Guidelines for Environmental Protection in Foreign Investment and Cooperation*, issued by Ministry of Commerce of the People's Republic of China and Ministry of Environmental Protection of the People's Republic of China, Shang He Han [2013] No. 74, Date of Issuance: February 18, 2013.

គោលការណ៍ណែនាំនេះបញ្ជាក់ថា ដំណើរការធ្វើផែនការ និងពិគ្រោះយោបល់សម្រាប់ គម្រោងវិនិយោគត្រូវលើកកម្ពស់ការអភិវឌ្ឍសេដ្ឋកិច្ចមូលដ្ឋានប្រកបដោយភាពសុខដុមរមនា លើកកម្ពស់បរិស្ថាន និងសហគមន៍ ព្រមទាំងត្រូវគោរព ជំនឿសាសនា និងប្រពៃណីវប្បធម៌ របស់ម្ចាស់ស្រុក។ គោលការណ៍ណែនាំនេះ តម្រូវឲ្យក្រុមហ៊ុនអភិវឌ្ឍន៍គម្រោងពិចារណាលើ ផលប៉ះពាល់សង្គម ដែលបណ្តាលមកពីគម្រោង និងត្រូវព្យាយាមការពារមរតកវប្បធម៌ និង កាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់ធ្ងន់ធ្ងរផ្សេងៗទៀត។¹⁷ ការគំរាមកំហែងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដែលបណ្តាល មកពីទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ ទៅលើមុខរបរ ប្រពៃណី និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជា ជន ព្រមទាំងចំណុចខ្វះខាតក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយបណ្តាសហគមន៍ដែលប្រឈម ផលប៉ះពាល់ បញ្ជាក់ថា គម្រោងនេះមិនប្រតិបត្តិតាមគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីបរិស្ថានទេ និង មិនទ្រទ្រង់ដល់ការអភិវឌ្ឍប្រកបដោយនិរន្តរភាព តាមបំណងក្នុងការលើកកម្ពស់របស់គោល ការណ៍ណែនាំនេះទេ។¹⁸

*គោលការណ៍ណែនាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីផ្ទៃកិច្ចនិងសិទ្ធិមនុស្ស*¹⁹ (គោលការណ៍ ណែនាំ) បានអនុម័តដោយក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលនៅក្នុងក្រុម ប្រឹក្សានោះមានប្រទេសចិនជាសមាជិកដែរ។ គោលការណ៍ណែនាំសំដៅលើ *កតិកាសញ្ញា អន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋនិងនយោបាយ*²⁰ និង *កតិកាសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និង វប្បធម៌*²¹ ប្រទេសកម្ពុជាក៏ជាហត្ថលេខីនៃកតិកាសញ្ញាទាំង២នេះដែរ។ យោងតាមគោលការ ណែនាំនេះ បណ្តាក្រុមហ៊ុនមានកាតព្វកិច្ចត្រូវគោរពសិទ្ធិមនុស្ស និងត្រូវការពារ ព្រមទាំងកាត់ បន្ថយផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្សធ្ងន់ធ្ងរទាំងអស់ ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការអនុវត្តគម្រោង រួម ទាំងការពារសន្តិសុខស្បៀង សុខុមាលភាព និងរបរចិញ្ចឹមជីវិត។²² ការទទួលខុសត្រូវនេះ មិន អាចគេចវេសដោយពឹងផ្អែកលើការធានារបស់រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានឡើយ²³ ក្រុមហ៊ុននានា

¹⁷ Articles 3, 9.
¹⁸ Articles 4, 21.
¹⁹ Office of the High Commissioner on Human Rights, *UN Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the Protect, Respect, Remedy Framework* (2011), available at: www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf.
²⁰ UN General Assembly, *International Covenant on Civil and Political Rights*, 16 December 1966, United Nations, Treaty Series, vol. 999, p. 171.
²¹ UN General Assembly, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights*, 16 December 1966, United Nations, Treaty Series, vol. 993, p. 3.
²² Principle 11, 13, 15.
²³ Principle 14.

ត្រូវតែអនុវត្តវិធានការបង្ការសិទ្ធិមនុស្ស ពាក់ព័ន្ធនឹងផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្សទាំងអស់ដែល
បណ្តាលមកពីគម្រោង រួមទាំងផលប៉ះពាល់នៅក្នុងប្រទេសជិតខាងផង។

សំណូមពរចំពោះក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2 Co.

ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ មានផលប៉ះពាល់បរិស្ថាននិងសង្គមយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ព្រមទាំង
អាចរារាំងដល់កិច្ចប្រឹងប្រែងរបស់រដ្ឋាភិបាលចិន ក្នុងការរួមចំណែកធ្វើឲ្យមានកំណើនសេដ្ឋ
កិច្ច កិច្ចការពារបរិស្ថាន និងការអភិវឌ្ឍដោយនិរន្តរភាព តាមរយៈគម្រោងវិនិយោគរបស់ខ្លួន។
ការពាក់ព័ន្ធក្នុងការអនុវត្តគម្រោងបែបនេះ អាចធ្វើឲ្យបាត់បង់កិត្តិយសរបស់ក្រុមហ៊ុនយ៉ាងធ្ងន់
ធ្ងរ ព្រមទាំងគ្រោះថ្នាក់ដល់ការប្រកបរបររចិញ្ចឹមជីវិត និងសុខុមាលភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋរាប់
រយពាន់នាក់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងនៅក្នុងតំបន់។

ហេតុដូច្នេះហើយ យើងសូមសំណូមព្រក្រុមហ៊ុន Hydropower Lower Sesan 2 Co.៖

- បញ្ឈប់ការសាងសង់ទំនប់វារីអគ្គិសនីសេសានក្រោម២ជាបន្ទាន់ និងវាយតម្លៃផលប៉ះ
ពាល់បរិស្ថានឲ្យបានពេញលេញ រួមទាំងការវាយតម្លៃយ៉ាងពេញលេញអំពីផលប៉ះ
ពាល់ធ្លុងប្រទេស ទៅតាមបទដ្ឋានអន្តរជាតិ។
- ធានាថា មិនដំណើរគម្រោង ដោយពុំបានបង្ហាញព័ត៌មានលម្អិតអំពីគម្រោង ដោយគ្មាន
ការចូលរួមក្នុងការសម្រេចចិត្ត និងយល់ព្រមពីបណ្តាសហគមន៍ដែលប្រឈមផលប៉ះ
ពាល់ ដោយយោងទៅតាមបទដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិ។
- ប្រតិបត្តិតាមកាតព្វកិច្ចនៃច្បាប់អន្តរជាតិ និងគោលនយោបាយជាតិ របស់សាធារណរដ្ឋ
ប្រជាមានិតចិន ដូចជា *គោលការណ៍ណែនាំសម្រាប់កិច្ចការពារបរិស្ថានក្នុងការវិនិ
យោគ និងក្រុមហ៊ុននៅបរទេស និងគោលការណ៍ណែនាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ
ស្តីពីធុរកិច្ចនិងសិទ្ធិមនុស្ស*។ កាតព្វកិច្ចទាំងនេះរួមមាន ការបញ្ចូលការអនុវត្តប្រព័ន្ធ
គ្រប់គ្រងហានិភ័យបរិស្ថាននិងសង្គម ទៅក្នុងដំណើរការធុរកិច្ច និងការចាត់វិធានការ
បង្ការឲ្យបានល្អ ដើម្បីធានាថាផលប៉ះពាល់សិទ្ធិមនុស្សត្រូវបានកំណត់និងកាត់បន្ថយ។

សូមទទួលការគោរពដោយស្មោះពីយើងខ្ញុំ

3S Rivers Protection Network (3SPN)

Centre for Social Research and Development Vietnam (CSRĐ)

Community Economic Development Cambodia (CED)

Community Resources Centre of Thailand (CRC)

EarthRights International (ERI)

Fisheries Action Coalition Team of Cambodia (FACT)

International Rivers

Laofang Bundidterdsakul, Lawyer (Thailand)

Mekong Watch

My Village Cambodia (MVi)

NGO Forum on Cambodia (NGOF)

Northeastern Rural Development, Cambodia (NRĐ)

Samreth Law Group, Cambodia

Towards Ecological Recovery and Regional Alliance (TERRA)

Vietnam Rivers Network